

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia economie, buget și finanțe

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

tel.: 37322/26-85-73

www.parlament.md

17 / 11 2012

CEFB Nr. 6/472

RAPORT asupra proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2013 (nr.2161 din 01 octombrie 2012)

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2013, înaintat de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege este elaborat conform prevederilor Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar și altor acte legislative, ce reglementează aspectele bugetar-fiscale.

Obiectivul primordial al politicii de bază, tratat de Guvern pentru anul 2013, rezidă în asigurarea stabilității și durabilității macroeconomice, politicii bugetar-fiscale prudente și durabile; îmbunătățirea și menținerea la nivel optim a calității serviciilor publice; eficientizarea prestațiilor sociale; onorarea obligațiilor externe; consolidarea managementului finanțelor publice și transparenței utilizării acestora.

Pentru asigurarea realizării acestor obiective, stau politicile derivate din Programul de guvernare pe anii 2012-2015 „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, alte programe și strategii naționale.

- **Estimarea veniturilor bugetului public național** s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici proiectați pentru anul 2013 și a reglementarilor în domeniul fiscal și vamal care urmează să intre în vigoare.

Bugetul public național este formulat pentru anul 2013 la un nivel al veniturilor de 37,2% din PIB, în descreștere cu 0,9 puncte procentuale față de scontat 2012, și un nivel al cheltuielilor de 38,4% din PIB, în creștere cu 0,3 puncte procentuale față de aprobat 2012, cu un deficit bugetar estimat la 1,14%, din PIB, în descreștere cu 0,18 puncte procentuale față de scontat 2012.

Produsul intern brut prognozat pentru anul 2013 este în mărime de 99,4 mld. lei, în creștere comparativ cu 2012 estimat în mărime de 90,1 mld. lei. Factorul major care va contribui la creșterea economiei naționale va fi majorarea

investițiilor în capital fix cu o rată medie anuală de circa 10,3%. Investițiile de capital, vor contribui la creșterea competitivității produselor autohtone pe piața externă; majorarea ofertei interne, satisfacerea mai deplină a cererii solvabile, inclusiv prin substituirea importurilor; extinderea bazei productive, ca urmare a creșterii medii anuale în termeni reali a producției industriale cu 7% și a producției agricole cu 5%.

Pentru anul 2013 bugetul public național este estimat la venituri - în mărime de 36,9 mlrd. lei, în descreștere comparativ cu anul 2012 în mărime de 2,64 mlrd.lei, la cheltuieli – 38,1 mlrd.lei, cu 2,6 mlrd.lei mai mult decât anul 2012, și un deficit de 1136,0 mil.lei față de 1193,0 mil.lei scontat 2012.

Proiecția veniturilor și cheltuielilor bugetului public național preconizate pe anul 2013 reflectă următoarele aspecte:

În structura veniturilor publice pe anul 2013, partea majoră - 60,7%, o dețin veniturile bugetului de stat în creștere cu 6,8% în comparație cu scontat 2012, 12,6% - veniturile bugetelor UAT în creștere cu 9,2% în comparație cu aprobat 2012, 21,5% - veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat în creștere cu 9,8% în comparație cu scontat 2012 și 5,2% - veniturile fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală în creștere cu 6,1% în comparație cu scontat 2012.

La partea de cheltuieli pe componentele bugetului public național programate pe anul 2013, partea majoră constituie programele finanțate de la bugetul de stat – 38,9% din totalul cheltuielilor publice, bugetul asigurărilor sociale de stat 27,8%, fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală - 11,0%, bugetelor UAT – 22,3%.

Comparativ cu anul 2012, cheltuielile componentelor bugetului public național în anul 2013, au o creștere relativă, respectiv: bugetul de stat – cu 6,5%, bugetul asigurărilor sociale de stat – cu 8,0%, fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală – cu 4,9%, bugetele UAT, cheltuielile urmează să fie în creștere cu cel puțin 5,4%.

Din volumul deficitului estimat pentru anul 2013, bugetului de stat îi revine – 874,8 mil.lei, bugetelor unităților administrativ teritoriale – 81,2 mil.lei, bugetului asigurărilor sociale – 80,0 mil.lei și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - 100,0 mil.lei.

La capitolul venituri ale bugetului public național pe anul 2013

Pe principalele grupuri de venituri ale bugetului public național ponderea o dețin veniturile fiscale, în anul 2013 acestea vor constitui circa 86,3%, față de 85,1% scontate pe anul 2012. Din totalul acestora, 45,0% le revin impozitelor directe și 53,5% - impozitelor indirecte.

Ca pondere în PIB impozitele directe vor deține în anul 2013 – 14,5 %, și rămân, practic, la nivelul scontat pentru anul 2012.

Veniturile nefiscale și veniturile fondurilor și mijloacelor speciale ca pondere în suma totală vor constitui - 6,6%, iar ca pondere în PIB vor descrește de la 3,3% în anul 2012 la 2,4 % în anul 2013.

Înrări din granturi se prevăd din surse externe care vor constitui circa 2630,2 mil. lei (217,4 mil. dol. SUA), inclusiv pentru susținerea bugetului - 1077,0 mil. lei (89,0 mil. dol. SUA) și pentru proiecte finanțate din surse externe - 1518,6 mil. lei (125,5 mil. dol. SUA), ponderea granturilor va constitui 7,1% sută, iar în PIB - 2,6%.

La capitolul cheltuieli ale bugetului public național pe anul 2013

Comparativ cu anul 2012, ponderea cheltuielilor în PIB crește de la 38,1% la 38,4%.

Totodată, în perioada 2010-2013, raportul cheltuielilor publice în PIB s-a redus de la 40,8% în anul 2010 pînă la 38,4 % în proiect pe anul 2013. Aceasta evoluție reflectă politica de comprimare a sectorului public pe piața serviciilor, oferind un spațiu mai larg sectorului privat, precum și trecerea, începînd cu anul 2013, a instituțiilor de învățămînt superior pe principii de autonomie financiară.

Ca pondere în PIB, pentru sectoarele sociale sunt prevăzute mijloace în mărime de 25,9%, urmate de sectoarele economice - 5,5%, menținerea ordinii publice, apărarea și securitatea statului - 2,2%, serviciile de stat cu destinație generală - 1,8%, știință și inovare - 0,4%.

Pe categorii economice în anul 2013 este tendința de descreștere a cheltuielilor curente ca pondere în PIB care se reduc de la 32,7 % în anul 2012 pînă la 32,4 %, iar a celor capitale - se majorează, respectiv, de la 5,5% pînă la 6,0% din PIB. Cheltuielile pentru mărfuri și servicii, în anul 2013 constituie 9,1% din PIB, transferurile în economie (în scopuri de producție și alte subsidii) -1,2% din PIB, transferurile către populație vor deține partea majoră, circa 1/3 din cheltuielile totale (12,2% în PIB).

• Parametrii bugetului de stat pe anul 2013

Pe anul 2013 abordarea bugetului de stat este de a asigura pe baza unei viziuni coerente care va menține stabilitatea macroeconomică, sumele necesare continuării reformelor structurale economice și sociale, cît și tendința îmbunătățirii colectării și întăririi disciplinei fiscale.

Veniturile bugetului de stat pe anul 2013 pe toate componentele sînt estimate în sumă totală de 22736,6 mil. lei, cu o creștere față de scontat 2012 - de 1703,5 mil. lei sau 8,1%. Ponderea veniturilor bugetului de stat în raport cu PIB se estimează la nivel de 22,9 % în descreștere cu 0,5 puncte procentuale comparativ cu 2012 scontat.

Partea preponderentă a veniturilor bugetului de stat - 79,8% o vor deține încasările veniturilor fiscale, cu o creștere față de scontat 2012 cu 9,4%, iar veniturile nefiscale vor constitui 3,1%, în descrește în comparație cu aprobat 2012 cu 17,6%.

Veniturile fondurilor speciale și mijloacelor speciale (fără granturi) ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat, în mărime de 1,4% și 2,9% respectiv.

Intrările de granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe, conform acordurilor semnate cu donatorii externi, precum și granturile interne și externe pentru instituțiile publice se prognozează cu o majorare față de scontat 2012 de 22,8% sau cu 487,0 mil. lei și vor constitui 2623,9 mil. lei.

Din suma totală a veniturilor fiscale, 4,4% sau 805,2 mil. lei revin impozitelor directe, iar 93,9% sau 17022,0 mil. lei – impozitelor indirecte.

În comparație cu veniturile bugetare scontate pe anul 2012 pentru anul bugetar 2013 se prognozează majorarea veniturilor de la aplicarea TVA cu 12,4% mil. lei, accizelor cu 9,9%, impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător (defalcările) cu 11,7%, impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe cu 10,3%.

Încasările la grupa alte venituri și veniturile nefiscale („Impozite interne pe mărfuri și servicii”, „Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate”, „Taxele și plățile administrative”, „Amenzile și sancțiunile administrative”) față de scontat 2012, se estimează cu o micșorare de 31,0%.

Încasările taxei de licență pentru anumite genuri de activitate vor însuma în anul de prognoză 150,0 mil. lei, cu o descreștere în comparație cu suma scontată pe anul 2012 cu 308,0 mil. lei. Descreșterea dată se explică prin faptul că suma scontată pentru 2012 (458,0 mil. lei) integrează și încasările de la eliberarea licențelor pentru telefonie mobilă 4 G.

Intrările din granturi conform acordurilor încheiate cu donatorii externi și interni, se prevăd în sumă de 2623,9 mil. lei, ceea ce în raport cu veniturile totale constituie 2,6%.

Obiectivele cheie ale politicii bugetare sînt reafirmarea politicilor publice în sectoarele ce țin de coeziunea socială, sănătate, învățămînt, susținerea programelor de investiții, ș.a.

Pentru anul 2013, **estimările de cheltuieli** incluse în proiectul bugetului de stat pe anul 2013 au fost ghidate de prioritățile de politici publice ale Guvernului pe anii 2013-2015, angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor ulteriori (impactul majorării salariilor în anii precedenți, menținerea programelor inițiate în anii precedenți, etc.), progresul în colaborarea cu donatorii externi, atît pentru suport bugetar, cît și în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, reformele promovate în cadrul ramurilor,

Pentru anul 2013, **cheltuielile bugetului de stat** pe toate componentele se estimează la general în sumă totală de 23611,5 mil. lei. În raport cu anul 2012, acestea sînt în creștere cu 1447,2 mil. lei sau cu 6,5%.

Pe componenta de bază cheltuielile bugetului de stat pe anul 2013 se estimează în sumă de 20053,9 mil. lei și dețin ponderea majoră în structura

cheltuielilor bugetului de stat – 84,9%, în creștere comparativ cu 2012 cu 6,3% sau cu 1192,9 mil.lei.

Din suma totală a cheltuielilor componente de bază 60,2% se vor utiliza pentru finanțarea programelor autorităților publice centrale, iar 39,8% - sînt transferuri la alte bugete (bugetele unităților administrativ-teritoriale, BASS, FAOAM).

Din contul mijloacelor speciale ale instituțiilor publice s-au inclus cheltuieli în sumă de 729,7 mil.lei, cu o diminuare de 450,1 mil.lei sau de 38,2 % față de aprobat pe anul 2012. Ca pondere în volumul total de cheltuieli, mijloacele speciale constituie 3,1 % comparativ cu 5,3 % în anul 2012. Diminuarea dată este cauzată de modificarea statutului instituțiilor de învățămînt superior. Mijloacele în cauză vor fi îndreptate la finanțarea activității funcționale a instituțiilor publice.

Fonduri speciale pe anul 2013 însumează 375,0 mil.lei, cu 93,9 mil.lei mai mult decît aprobat pe anul 2012. În raport cu volumul total de cheltuieli ale bugetului de stat acestea constituie 1,6 % în comparație cu 1,3% din anul 2012. Comparativ cu anul 2012 cheltuielile vor spori, la fondul ecologic național și fondurile ecologice locale - cu 53,8% (90,0 mil.lei) și fondul republican de susținere socială a populației – cu 5,9 % (4,9 mil.lei. Cheltuielile la fondul de manuale se vor diminua cu 3,5 % (1,1 mil.lei), din cauza micșorării titlurilor de manuale, termenul de utilizare al căror expiră în anul 2013, care sunt preconizate spre editare în corespundere cu planul de asigurare cu manuale a elevilor din învățămîntul preuniversitar.

Pentru realizarea a 35 de *proiecte cu finanțare externă*, în proiectul bugetului de stat, la partea de cheltuieli, se prevăd mijloace în sumă de 2454,0 mil.lei, cu o depășire de 610,4 mil.lei sau cu 33,1% față de cele aprobate pe anul 2012. Din cheltuielile totale ale proiectelor, 56,8 % se vor finanța din contul granturilor externe, 43,2% - din contul împrumuturilor externe.

În anul 2013, majorări a alocațiilor comparativ cu aprobat pentru anul 2012 vor beneficia grupele: - agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor – cu 526,1 mil.lei (53,9%) , majorîndu-se concomitent cu 2,0 p.p. și ponderea acestora în cheltuielile totale; - menținerea ordinii publice și securitatea națională – 467,0 mil.lei (33,5%) sau cu 1,6 p.p. în cheltuielile totale; - justiția – cu 229,0 mil.lei (59,6%) sau cu 0,9 p.p. în cheltuielile totale; - ocrotirea sănătății – 225,6 mil.lei sau cu 8,3%; - complexul pentru combustibil și energie – cu 200,2 mil.lei (91,5%) sau 0,8 p.p. în suma totală a cheltuielilor;

Totodată, se atestă și reduceri la învățămînt – cu 376,9 mil.lei (16,5%), diminuîndu-se respectiv cu 2,2 p.p. și ponderea în cheltuielile totale, în principal, ca urmare a trecerii instituțiilor de învățămînt superior la autogestiune; serviciul datoriei de stat – cu 112,3 mil.lei (14,4%) sau 0,7 p.p. în cheltuielile totale.

Sub aspectul categoriilor economice, cheltuielile bugetului de stat se caracterizează precum urmează:

Cheltuielile curente însumează 18472,6 mil. lei, cu o majorare de 694,5 mil. lei sau cu 3,9% comparativ cu cele aprobate pe anul 2012.

Cheltuielile de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul de stat pentru anul 2013 pe toate componentele constituie 4066,5 mil. lei și sînt în descreștere cu circa 2,5% față de cele aprobate în anul 2012, principalul factor fiind trecerea instituțiilor superioare de învățămînt la autogestiune.

Cheltuielile pentru mărfuri și servicii pe anul 2013 însumează 2946,9 mil. lei. Comparativ cu aprobat pe anul 2012 aceste cheltuieli se majorează cu 816,5 mil. lei sau cu 38,3%.

Pentru serviciul datoriei de stat s-au inclus mijloace în sumă de 669,6 mil. lei, cu 112,3 mil. lei mai puțin decît a fost aprobat pe anul 2012, dintre care dobînzile aferente datoriei interne constituie 451,6 mil. lei și datoriei externe – 218,0 mil. lei.

La capitol transferuri curente în economie se atribuie transferurile în scopuri de producție și alte transferuri cu caracter de subsidii (subvenții), care sînt prevăzute în sumă totală de 469,7 mil. lei, cu 86,0 mil. lei (22,4%) mai mult comparativ cu aprobat pe anul 2012.

Transferuri către populație. La acest articol de cheltuieli se prevăd alocații în sumă de 1228,9 mil. lei, cu 50,4 mil. lei sau cu 3,9% mai mult decît cele aprobate pe anul 2012. Partea majoră a acestor cheltuieli constituie pensiile și indemnizațiile pentru militari și polițiști – 857,9 mil. lei, urmate de burse – 129,2 mil. lei, compensațiile de indexare a depunerilor populației la Banca de Economii a Moldovei – 80 mil. lei.

Cheltuielile capitale se prevăd în sumă de 5225,1 mil. lei (22,1 % din suma totală de cheltuieli), cu 746,9 mil. lei sau 16,7 % mai mult decît aprobat pe anul 2012. În cadrul cheltuielilor capitale, pentru investiții capitale în construcții se vor direcționa în total 1944,1 mil. lei, cu 351,2 mil. lei sau de circa 1,22 ori mai mult decît a fost -aprobat pe anul 2012.

Repartizarea investițiilor capitale este orientată prioritar în transporturi și gospodăria drumurilor, complexul pentru combustibil și energie, agricultură, gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe, care vor consuma 86,3% din volumul de investiții pe anul 2013 din toate sursele. Astfel, pentru transporturi și gospodăria drumurilor se direcționează 953,7 mil. lei sau 49,1%, pentru investiții în agricultură 350,8 mil. lei sau 18,0%, complexul pentru combustibil și energie – 224,2 mil. lei sau 11,5 % și pentru gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe – 149,6 mil. lei, ceea ce constituie 7,7% din volumul total al investițiilor capitale.

Din contul creditelor și granturilor externe, acordate de către organizațiile internaționale în cadrul realizării proiectelor investiționale în sumă de 1566,9 mil.lei. Din aceste resurse, 953,4 mil.lei sau 60,8% vor fi direcționate pentru implementarea Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor și altor proiecte în acest sector, 350,8 mil.lei sau 22,4% – pentru proiectul „Tranziție la agricultura performantă”, iar 75,7 mil. lei sau 4,8% pentru proiectele în domeniul dezvoltării sistemelor de aprovizionare cu apă și de canalizare.

Pentru realizarea Proiectului „Reabilitarea rețelelor electrice” sunt prevăzute 58,5 mil.lei.

Pentru proiectele finanțate prin intermediul Fondului de Investiții Sociale sunt prevăzute mijloace în sumă de 33,1 mil.lei, ce constituie 2,1% sută din totalul creditelor și granturilor externe.

Pentru reparațiile capitale de la bugetul de stat în anul 2013 se vor direcționa mijloace în sumă totală de 204,7 mil.lei.

Fondul de susținere a producătorilor agricoli este în mărime de 400,0 mil.lei.

Fondul rutier pe anul 2013 este inclus în sumă de 1 079780,0 mii lei.

Totodată, din componenta de bază a bugetului de stat în proiectul bugetului de stat sînt prevăzute mijloace pentru transferuri capitale autorităților administrației publice locale în suma de 111,7 mil.lei, destinate cheltuielilor capitale.

Soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2013 se preconizează în mărime de 21550,4 mil lei și comparativ cu situația de la 31 decembrie 2012 se va majora cu 1069,5 mil lei. Ponderea datoriei de stat în PIB la sfârșitul anului 2013 va constitui 21,8 %, ceea ce va fi cu 1,0 p.p mai puțin decît estimat la finele anului 2012.

Deficitul de casă al bugetului de stat pe toate componentele pe anul 2013 se estimează în sumă de 874,8 mil.lei.

Sursele de finanțare a deficitului vor fi constituite din:

- venituri din valori mobiliare de stat (neto) plasate pe piața primară;
- intrări de împrumuturi externe;
- mijloacele din vânzarea și privatizarea patrimoniului public.

Capacitatea bugetului pe anul 2013 asigură în mare parte cerințele de cheltuieli înaintate de către autoritățile publice. Totodată, la prezentul scenariu al evoluției cadrului de resurse și cheltuieli al bugetului pe anul 2013 pot influența și factori de risc care ar putea influența negativ cadrul global de resurse. Acest fapt impune Guvernul să promoveze o politică bugetară axată pe raționalizarea și eficientizarea cheltuielilor.

Propunerile și obiecțiile vor fi examinate în lectura a treia, iar îmbunătățirea părții textuale a legii vor fi luate în considerație la redactarea finală a proiectului.

Pornind de la cele relatate, putem constata că proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2013 se încadrează în strategia de consolidare și gestionare a finanțelor publice, raportate la politicile strategiilor economice aplicate de Guvern, pentru care în anul 2013 se va continua promovarea unei politici bugetare orientate spre asigurarea și menținerea stabilității social-economice.

În temeiul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe înaintea Parlamentului spre aprobare în primă lectură concepția proiectului prezentat și în lectura a doua a veniturilor în sumă de 22 736 643,5 mii lei și al cheltuielilor – în sumă de 23 611 476,2 mii lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 874 832,7 mii lei. Proiectul Hotărârii Parlamentului cu privire la aprobarea proiectului Legii bugetului de stat pe anul 2013 este alăturat la prezentul raport.

Veaceslav IONIȚĂ
Președintele Comisiei

HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului Legii bugetului
de stat pe anul 2013

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art.I. Se aprobă în primă lectură proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2013 nr.22161 din 01.10.2012.

Art.II. Se aprobă în lectura a doua proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2013, stabilindu-se la partea de venituri în sumă de 22 736 643,5 mii lei, la partea de cheltuieli în sumă de 23 611 476,2 mii lei, cu un deficit în sumă de 874 832,7 mii lei.

Art.III. Proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2013 se remite în Comisia economie, buget și finanțe pentru examinare și definitivare pentru lectura a treia, ținându-se cont de avizele comisiilor permanente, amendamentele deputaților și fracțiunilor parlamentare și avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului.

Art.IV. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Președintele Parlamentului